



Forsøg med gebyropkrævning for uafhentede reserveringer på biblioteksområdet

25-04-2016

Sagsnr.
2016-0061084

Ansvarlig forvaltning i Københavns Kommune	Kultur- og Fritidsforvaltningen
Deltagerkommuner i netværket	København, Århus og Odense
Ansvarlig netværkskommune	København

Dokumentnr.
2016-0061084-13

Sagsbehandler
Henriette Hye Knudsen

Baggrund

Københavns Biblioteker havde i 2015 over 300.000 uafhentede reserveringer på bøger og andre biblioteksmaterialer. De øvrige deltagerkommuner i forsøget oplever tilsvarende problemer.

Det medfører et stort og unødigt ressourceforbrug med fremfinding, transport, returnering og påpladssætning af materialer. Endvidere er de bestilte materialer ikke tilgængelige for andre lånere i den periode, hvor de er reserverede.

Antallet af uafhentede reserveringer er forsøgt nedbragt med informationskampagner og nemmere adgang til at afbestille reserveringer, men antallet af uafhentede reserveringer er fortsat højt. Et eksempel på en kampagne kan ses her:
<https://bibliotek.kk.dk/blog/husk-hente-dine-reserveringer-venter>

Forslag

Det foreslås, at netværkskommunerne som forsøg får mulighed for at opkræve et gebyr for uafhentede reserveringer. Hensigten er at skabe en adfærdændring og dermed give en bedre udnyttelse af bibliotekernes materialer. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet bør gebyret sættes relativt lavt.

Erfaringerne kan danne grundlag for en vurdering af, om kommunerne generelt skal have adgang til at opkræve gebyrer for uafhentede reserveringer.

Kulturstyrelsen har tidligere udtalt sig i sagen og vurderet, at gebyropkrævning forudsætter en ændring af Lov om Biblioteksvirksomhed.

Kulturstyrelsens oprindelige vurdering lagde vægt på skattestoppet som hindring for indførelsen af gebyr, men Kulturstyrelsen har også efterfølgende vurderet, at der ikke kan opkræves gebyrer. Det er sket med henvisning til bibliotekslovens gratisprincip og til, at afgrænsningen af, hvad der kan opkræves gebyrer for, er udtømmende beskrevet.

Den oprindelige vurdering kan læses her:

<http://slks.dk/biblioteker/jura/styrelsen-orienterer/uafhentede-reserveringer/> og den tilhørende redegørelse kan læses her:

http://slks.dk/fileadmin/user_upload/dokumenter/bibliotek/lovgivning/Styrelsen_orienteret/Redegoerelse_af_21_10_2008_om_uafhentede_reserveringer.pdf

Der nedsættes en tværkommunal projektgruppe for de deltagende kommuner, som skal designe den endelige form på forsøget.

Økonomi

Der vil være et provenu i forsøgsperioden. Provenuets størrelse vil afhænge af gebyret størrelse samt af den adfærdsregulerende effekt. Et gebyr på 15 kr. vil eksempelvis ved 150.000 uafhentede reserveringer kunne forventes at give en indtægt på 2,25 mio. kr. Her forudsættes at den enkelte borger har mere end et uafhentet materiale om året, og at borgeren ved gentagende gebyropkrævning hurtigere ændrer sin adfærd. Dertil kommer besparelsen på omkostninger til fremfinding, transport og påpladssætning i størrelsesorden 1 mio.

Der kan være risiko for faldende udlån generelt, hvis borgerne vælger at benytte biblioteker, der ikke har indført gebyret. Sker det, vil det få betydning for de samlede gebyrindtægter på biblioteksområdet, ligesom der kan være risiko for faldende benyttelse af bibliotekernes andre tilbud.

Bemærkninger

Der har været bekymring i debatten om gebyret kunne have en social slagside. Projektgruppen vil være opmærksom på denne problematik i forbindelse med forsøget.